

KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Årg. II.

Onsdagen den 13 augusti 1919.

№ 16.

Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 3.

Vara kyrkor.

Under nydaningstiden få vi också ihågkomma den stora uppgift och betydelse, som kyrkan intagit och ännu intager i folkens liv och utveckling.

Svenskarna i Estland hava tillhört den evangeliska kyrkan ända från reformationstiden, d. v. s. det 16:de århundradet. Under århundraden har denna kyrka varit den enda andliga sammanbindande och uppfostrande faktorn i landet. Att denna kyrka ofta felat i sina åsytanden att återställa den sanna apostoliska kristendomen, är en sorglig sanning, även att den ofta gått politiska ärenden och både vad förvaltning och styrelseform beträffar varit främmande för och stått fjärran från folket. Genom patronats rätten, som ända hittills innehades av storjordägare, merendels adeln, hade också hela inre och yttre förvaltningen kommit i deras händer, och kyrkans närmaste representant, prästen, fick också merändels gå deras ärenden.

Detta förhållande skadade betydligt folkets andliga utveckling och församlingslivet och gjorde att kyrkan ofta gick miste om reformationens stora huvudtanke, att varje människa, som med personlig hjärtetro omfattar Kristus såsom medlaren, äger genom honom öppet tillträde till och gemenskap med den himmelske fadern.

Därtill kom ännu att de flesta av prästerna icke voro svenskar utan främmande för vårt folk och våra behov. Folket kallade dem även „kyrkeherrar“ (kärkeherrn) jämsides med „gödsherrn“ (hosherrn). Så bereddades jordmän för misstro och när sedan den grekisk-katolska (ryska) kyrkan i senare hälften av det 19:de århundradet började

sin mission i landet utlovande jordiska fördelar (mindre skatter och större rättigheter) åt den som har „kejsarens tro“, är det mycket lätt förklarligt, att ett ganska stort antal av svenskarna i sin enfald, övergingo till den grekisk-katolska kyrkan (på Ormsö omkring 600, Rågöarna 50). Strax blev det dock klart att „kejsarens tro“ icke befriade från skatterna, men nu hette det: „Behåll vad du har och var där du är.“ Utvägen var stängd. Att denna trossplittring även haft menliga följder och lämnat vissa spår efter sig i folkkaraktären, kan ej förnekas. Efter den förra ryska revolutionen, för omkring 15 år sedan, blev det något friare i den härskande ryska kyrkan.

Sedan dess hava de flesta av våra svenskar återgått till den lutherska läran. F. n. finnas på Ormsö blott några grekisk-katoliker kvar. Nuckö och Ormsö hava även vår lilla baptist- och friförsamling. På Nuckö och Nargö finnas även några adventister. Vi kunde säga, att av Estlandssvenskarna tillhöra f. n. minst 90% den lutherska kyrkan. Ännu är den lutherska kyrkan Estlands statskyrka, men kommer nog i en snar framtid att skiljas från staten.

Den Temporära Regeringen utgav i april d. å. en ny kyrkolag och patronatsrätten avskaffades och de folkvalda kyrkoråden övertaga förvaltningen. Hade denna reform, som för kyrkan närmare folket, genomförts tidigare, hade kyrkan icke blivit så avfolkad som nu är fallet. För att kunna fylla sin stora uppgift, måste vår lutherska kyrka vara och bliva en folkkyrka.

Vår svenska kyrka måste även vara en fosterländsk samling, byggd på nationell grund.

H. P.

Svenska Estland.

Förslaget är väckt att de 4 svenska lutherska församlingarna i landet må utgöra ett eget förvaltningsområde, eget prosteri m. m., så att folket även i de kyrkliga ämbetsverken finge använda modersmålet.

Ormsö. Söndagen den 17 augusti kl. 2 e. m. ha vi här val av kyrkoråd. Vi hoppas, att alla röstberättigade förstå uppskatta den viktiga dagen samt fullgöra sin plikt och icke glömma huru viktigt det är, att ordentliga, dugliga män komma in i rådet.

Länge har du varit styrbarn i eget hus, men gå nu till valen som en rättänkande svensk man och kvinna! Till fosterländsk samling! Gå som en man, ägande en Gud. Församlingsbo.

Svensk journalist besöker Svenska Estland.

Förliden vecka besökte en rikssvensk journalist, redaktören för „Västmanlands Läns Tidning“, herr Carl Mangård Reval och de svenska bygderna. Genom vår folkrepresentant herr H. Pöhl, tillsammans med vilken också en turné företogs ut till Ormsö och Hapsal, blev hr Mangård underrettad om våra förhållanden. Han intresserade sig mycket för de härvarande svenskarne och lovade söka arbeta för planen att våra skollärare kunde få sina kunskaper utviga genom studier i Sverige.

Från bygderna. Höet är nästan över allt redan bärgat. Även rågskörden är så gott som över. Enligt vad man meddelat oss, ha vi i år haft gott om hö och även rågens avkastning är god, så att vi nu åter med mera lugu kunna se framtiden an. Höbärgningen förhindrades i början av regnet, men sedan har det även varit vackra vädrar. — Korn- och potatisväxten se också lovande ut.

Hapsal. Vid de pågående lärarekurserna förläser numera även fru H. Britzke i svenska språket.

Nuckö-Rickholtz. Här härjar f. n. mag-sjukdomen (dysenteria) i Spithamn och andra ställen. För det mesta är det barn men även äldre, som äro utsatta för sjukdomen. Även dödsfall ha förekommit.

Ny svensk konsul i Eesti.

Till svensk konsul i Eesti är utnämnd O. A. Hedman. Konsulatet på Brockusberg 10 hålles öppet dagligen från 10—2.

Svenskarne härute hoppas, att den nye konsulen bland annat även kommer att tillvarata Estlandssvenskarnes intressen.

Politisk överblick.

Denna gång skola vi något närmare betrakta utsikterna och planerna för Ryssland.

Sedan ententen efter ett 4-årigt krig tvingades sluta vapenvila, trodde hela världen, att kriget nu äntligen slutat och att livet nu åter börjar gå den vanliga naturliga gången. För allas blickar stodo som livsregler de höga idéer, som Wilson lade till grund för världsfreden, samt folkens förbund, som i framtiden skulle avgöra alla tvistepunkter nationerna emellan och även vaka över världsfreden. Allt såg hoppfullt ut.

Men livets gång är en annan och följer icke de spår, som utsetts av stora politiker. Händelserna i Ryssland korsade alla planer. För att gränsfolken politiskt fritt finge utveckla sig, fingo fiendehärarna lämna Ryssland. De allierade voro fast beslutna att själva skaffa ordning i det vidsträckta riket och hade för ändamålet också redan trupper bestämda i sina land. Det hela gick helt annorlunda. I stället för ett fredligt uppbyggande av landet blev Ryssland en skådeplats för inre oroligheter och sammanstötningar med gränsfolk, isynnerhet i Syd-Ryssland. Så börjades bolschevikernas anfall utåt och livstarkare småfolk började försvara sig genom krig mot dem.

Det finns i Ryssland visserligen också en s. k. vit makt, „vita hären“ under ledning av Koltshak och Deniken samt andra generaler från tsartiden, men deras makt är för svag att bringa ordning i landet. En del gränsfolk, bland andra också esterna, kriga visserligen med tapperhet mot bolschevikerna i Ryssland, men deras huvuduppgift är att försvara sig själva och icke „vita“ Ryssland.

Vi se, att de allierades planer att uppbygga Ryssland, i själva verket varit svårare än man kunnat förutsätta och det gör icke så litet huvudbry för dem. Under tiden lida folken i Ryssland

De allierade kunde visserligen betydligt understödja kampen mot bolschevismen i Ryssland genom att förklara gränsfolken självständighet, men det tveka de också att göra ännu så länge, då de ha stora penningefodringar mot Ryssland, vilkas återbetalande kunde förhindras, om landet styckades.

I England fruktar man för en förening mellan Tyskland och Ryssland och att Ryssland skall glida de allierade ur händerna. Om man får sätta tro till tidningsmeddelanden, så ha redan diplomatiska förbindelser mellan Ryssland och Tyskland börjat. Tyska krigs- och tekniska förmågor strömma till Ryssland. Åtgärder för införande av handelsförbindelser vidtagas m. m. Över Ryssland tycks Tyskland vilja sträcka sin hand till Japan. Tidningarna veta t. o. m. tala om planen av tremaktsförbundet Tyskland, Ryssland och Japan. — Det hela ser gåtfullt ut.

På våra fronter är ställningen fortfarande oförändrad. De röda ha visserligen trängt på med stora styrkor, men ha i allmänhet tillbakalagits. — Vid Jamburg har Nordarmén dragit sig tillbaka och lämnat staden i de rödas händer. Numa försvara esterna själva linjen. Vid Jamburg har fienden förresten samlat stora styrkor och tycks göra anfall i olika riktningar samt har vid Sereshino d. 8 aug. lyckats komma över floden Luga och intaga kolonien Frankfurt.

Strödda meddelanden.

I slutet av juli vistades här en svensk delegation i uppdrag att undersöka handelsmöjligheterna.

I de närmaste dagarna väntar man hit en engelsk kommission i samma syfte.

Även fransmännen tänka göra affärer i landet och hava vänt sig till handelsministern att få förteckningar över rikets firmor och företag.

Oroligheterna i Chicago.

Enligt „Times“ har det i Chicago utbrutit oroligheter mellan de vita och syarta. De svarta begära likadana rättigheter som de vita, yrka på „jämlighet och broderskap“ såsom andra folk i världen. Negertidningarna i Chicago uppmana till kamp för negerfolkens rättigheter, som hittills icke mycket beaktats av kulturfolken. — Uppro-

ret har redan pågått några dagar och nätter utan att man lyckats dämpa detsamma. Döda äro 15 negrer och 13 vita, sårade över 500 båda parterna tillsammanräknade.

Officiella meddelanden.

Republiken Eestis tillfälliga styrelseform.

Fortsättning fr. föreg. n:r.

§ 16. Republikens Styrelse väljes på ett år eller, om den blivande grundlagen tidigare utarbetas och bliver gällande, på grund av gjorda förändringar tills regeringen tillträder sin verksamhet.

§ 17. Verksamheten av Republikens Styrelse förenas och dess sammanträden ledas av Regeringens President eller under hans frånvaro av hans ställföreträdare, som båda väljas på så lång tid, som regeringens ämbetsstid räcker.

Regeringen är beslutför, om minst hälften av dess medlemmar äro närvarande. Regeringens sammanträden äro slutna.

Beträffande förhållandet av Presidenten för Republikens Styrelse och dess medlemmar till varandra samt ordnandet av Styrelsens verksamhet göras närmare bestämmelser gällande genom utgivandet av en särskild lag.

§ 18. Ärendena, som höra under Republikens Styrelse, fördelas av den Konstituerande församlingen i ämbeten eller ministerier mellan Regeringens medlemmar. Ministerierna äro: 1) Kultus-, 2) Handels- och Industri-, 3) Juris-, 4) Jordbruks-, 5) Finans-, 6) Inrikes-, 7) Krigs-, 8) Väg-, 9) Livsmedels-, 10) Arbetar- och Kuratell- samt 11) Utrikesministerierna.

Anmärkning 1.: Den Konstituerande församlingen har rättighet att förena två eller flera ämbeten under en regeringsmedlems ledning.

Anmärkning 2.: För skyddandet av de lokala nationella minoriteternas kulturintressen skapas vid Kultusministeriet kulturavdelningar, vars ledare (folksekreterare) på förslag av de nationella minoriteternas organisationer utnämnas av Republikens Styrelse. I frågor, där avdelningsledarne (folksekreterarne) icke överensstämman med Kultusministerns beslut, äga de som „referender“ representera i Republikens Styrelse.

VI. Om medlemmarnas i den Konstituerande församlingen och Republikens Styrelse rättigheter.

§ 19. Den Konstituerande församlingens och Republikens Styrelses medlemmar ansvara på allmänna grunder såväl för vanliga kriminalbrott, begångna av dem under tiden av medlemskapet i Konstituerande församlingen och Regeringen, som för kriminalbrott, begångna av dem under utövan- det av sina tjänsteplikter.

För yttranden och förklaringar i den Konstituerande församlingen och dess kommissioner får ingen ställas till ansvar.

§ 20. Medlemmarne i den Konstituerande församlingen och Republikens Styrelse kunna för begångna kriminalbrott ställas till ansvar och arresteras endast på grund av Konstituantens eller, om K. icke sammanträder, den i § 12 förutsedda lagstiftande delegationens beslut. Nekande beslut är det slutliga. Vid jakande beslut angående ställandet till ansvar avgår den åklagade från sin ämbetsgöring och frågan tages till behandling av riksträtten.

§ 21. Medlemmarne i den Konstituerande församlingen och Regeringen äro befriade från riks försvarstjänst (militärtjänsten).

VII. Lagarnas och förordningarnas kraft.

§ 22. Hittillsvarande lagar och lagenliga förordningar bliva gällande så länge Konstituanten, Republikens Styrelse eller andra motsvarande lagstiftande makter icke på lagligt sätt ännu avskaffat, ändrat eller kompletterat sådana eller om icke redan denna tillfälliga styrelseform avskaffat, ändrat eller kompletterat dem.

§ 23. Republikens lagar antaga laglig kraft, då de antagas av den Konstituerande församlingen eller Republikens lagstiftande institution och bliva gällande från och med dagen, då de publiceras i „Regeringsbladet“ och framkomma till ort och ställe, om icke annan termin och annat publikationsansätt förutsetts av Konstituanten.

VIII. Den tillfälliga styrelseformens realiserande och ändring.

§ 24. Denna tillfälliga styrelseform kan ändras endast då, om minst hälften av Konstituantens allmänna medlemsantal ger sitt samtycke till sådant.

§ 25. Republikens tillfälliga form träder i verksamhet från och med dagen för dess publicerande i „Regeringsbladet“ och blir gällande tills Republiken Eestis grundlag offentliggjorts.

Den Konstituerande församlingens

Talman: A. Rei.

Sekreteraren: H. Martna.

Annons.

Läsarne uppmanas i Reval och på andra ställen att insända

prenumerationsavgiften
till Redaktion, Ridearegatan 3, Reval.

Ung rikssvenska,

bosatt i Reval, önskar brevväxling. Svar till „Rikssvenska“, Kustbons Redaktion, Riddaregatan 3, Reval.

Frimärkssamlare:

Undertecknad önskar träda i förbindelse med frimärkssamlare i Estland i och för byte av estländska frimärken mot svenska och andra skandinaviska ävensom utländska krigsmärken.

Tillskriv E. SÖDERLING,

Landskrona, Sverige.

Prenumerera på

KUSTBON,

Estlands svenskarnes egen tidning, som utkommer en gång i veckan.

Prenumerationen å tidningen sker hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval, i bygderna hos ombudsmännen och i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgatan 10 Stockholm samt herr L. Hämargren, Riksbanken, Malmö.

Priset på „Kustbon“ är i Estland och Finland Mk. 1:50 pr. månad i Sverige Kr. 0:75 pr. månad, postarvodet i båda fallen inberäknat. Från 1 augusti till årets slut kostar tidningen Mk. 6: — eller Kr. 3: —

Sprid tidningen, samla prenumeranter, sälj lösnummer. Redaktion.